

8. Kongregacja Generalna, 13 października 2023 r.

Wkład teologiczny

WSPÓŁODPOWIEDZIALNOŚĆ SYNODALNA W MISJI EWANGELIZACYJNEJ.

Jak dzielić się darami i zadaniami w służbie Ewangelii?

Ks. dr Carlos María Galli

Dziekan Wydziału Teologicznego na Universidad Católica Argentina
Członek Międzynarodowej Komisji Teologicznej - Koordynator Zespołu Teologiczno-Pastoralnego CELAM

Instrumentum laboris umieszcza temat współodpowiedzialności w misji w centrum rozeznawania (B.2). Odnosi się do wymiany między Kościołami w zakresie komunii (IL 35) i misji (IL 22, 41). Inspiruje pytanie poprzedzające pięć pytań: Jak dzielić się darami i zadaniami w służbie Ewangelii? Ta refleksja teologiczna rozważa wewnętrzną jedność synodalności i misji (1); współodpowiedzialność ochrzczonych (2); oraz wymianę w służbie Ewangelii (3).

1. Kościół synodalny jest misyjny. Kościół misyjny jest synodalny.

1. Konstytucja Apostolska *Episcopalis Communio* podkreśla ewangelizacyjny cel Synodu.

"Dzisiaj, w historycznym momencie, w którym Kościół rozpoczyna "nowy rozdział ewangelizacji" [EG 1], który wymaga od niego, aby był "stale w stanie misji" na całym świecie [EG 25], Synod Biskupów, podobnie jak każda inna instytucja kościelna, jest coraz bardziej powołany do tego, aby być "odpowiednio ukierunkowanym na ewangelizację dzisiejszego świata, a nie na jego samozachowanie" [EG 27]¹.

2. Kościół, podobnie jak Trójca Święta i Eucharystia, jest tajemnicą komunii misyjnej. Synod poświęcony młodzieży rozwinął integrujące wyrażenie *synodalności misyjnej*². Twórczo przyjął dokument Międzynarodowej Komisji Teologicznej na temat synodalności, który stwierdza:

"W Kościele synodalność przeżywana jest w służbie misji. "Kościół pielgrzymujący jest misyjny ze swej natury" (*Ecclesia peregrinans natura sua missionaria est*) (AG 2), "istnieje po to, by ewangelizować" (EN 14). Cały Lud Boży jest podmiotem głoszenia Ewangelii. W nim każdy ochrzczony jest wezwany do bycia protagonistą misji, ponieważ wszyscy jesteśmy uczniami-misjonarzami" (SIN 53)³.

¹ FRANCIS, *Apostolic Constitution Episcopalis Communio on the Synod of Bishops*, Vatican, LEV, 2018, 1.

² SYNOD OF BISHOPS, *Young people, the faith, and vocational discernment*, Vatican, LEV, 2018, 118.

³ COMISIÓN TEOLÓGICA INTERNACIONAL, *La sinodalidad en la vida y la misión de la Iglesia*, Buenos Aires, Agape, 2018. Cf. S. MADRIGAL (ed.), *La sinodalidad en la vida y en la misión de la Iglesia. Comentario teológico*, Madrid, BAC, 2019.

Tekst cytuje soborowy dekret *Ad gentes*: "Kościół pielgrzymujący jest misyjny ze swej natury" (AG 2) oraz adhortację Pawła VI *Evangelii nuntiandi*: istnieje, aby ewangelizować" (EN 14).

3. Otwierając ten proces synodalny, Biskup Rzymu podsumował główne wytyczne Zgromadzenia⁴. Dokument przygotowawczy do tego zgromadzenia określa Kościół synodalny i Kościół wychodzący (DP 15). Konstytucja apostolska *Praedicate Evangelium* wskazuje na związek między synodalnością a misją (PE 4)⁵. Dokument dla etapu kontynentalnego stwierdza, że synodalność prowadzi do odnowy misyjnej⁶. Tekst Zgromadzenia Kościelnego Ameryki Łacińskiej i Karaibów mówi: "Kościół wędrujący, pielgrzymujący ku pełni Królestwa, jest misyjny, ponieważ jest synodalny i jest synodalny, ponieważ jest misyjny"⁷. *Instrumentum laboris* stwierdza: "Misja stanowi dynamiczny horyzont, z którego mamy myśleć o Kościele synodalnym, któremu nadaje ona pęd ku 'ekstazie', polegającej na wyjściu z samych siebie" (IL 51).

4. Sobór Watykański II rozwinął wyrażenie natura missionaria, aby powiedzieć, że misja jest niezbędna⁸. Wynika ona "z misji Syna i misji Ducha Świętego (...) zgodnie z dekretem Boga Ojca" (AG 2). Dynamiczna eklezjologia twierdzi nie tylko, że Kościół ma misję, ale że misja Trójjedynego Boga ma Kościół.⁹ Kościół pielgrzymujący jest historyczny - eschatologiczny. Jesteśmy w drodze, jesteśmy misjonarzami synodalnymi, idziemy razem głosząc Ewangelię Królestwa Bożego. Synodalność jest misyjna, misja jest synodalna. Wyrażenie "misyjny Kościół synodalny" (IL 54) wzmacnia eklezjalną naturę i dynamikę posyłania: "Idźcie więc i czynicie uczniami wszystkie narody" (Mt 28, 19).

2. Współodpowiedzialność wszystkich ochrzczonych w misji.

1. Jezus obiecał apostołom: "Gdy Duch Święty zstąpi na was, otrzymacie moc i będziecie moimi świadkami aż po krańce ziemi" (Dz 1:8). Duch Święty jest głównym czynnikiem ewangelizacji (por. EN 75). Spotkanie w Jerozolimie jest wzorem życia synodalnego w służbie misji (por. Dz 15, 1-35). Rozeznanie przeprowadzone pod przewodnictwem Ducha Świętego potwierdziło powszechne powołanie Ludu, który Bóg tworzy w narodach ziemi i z narodów ziemi (Dz 15, 14).

⁴ Cf. FRANCIS, Address at the Beginning of the Synodal Process. October 9, 2021, accessed October 10, 2023, <https://www.vatican.va/content/francesco/es/speeches/2021/october/documents/20211009-aperturacamminosinodale.html>.

⁵ FRANCIS, *Apostolic Constitution on the Roman Curia Praedicate Evangelium*, Vatican, LEV, 2022, Preamble, 4.

⁶ GENERAL SECRETARIAT OF THE SYNOD, "Enlarge the space of your tent" (Is 54:2). Working Document for the Continental Stage. Synod 2021-2024. For a Synodal Church: communion, participation and mission, Vatican, LEV, 2022, 99.

⁷ CELAM - ECCLESIAL ASSEMBLY, *Towards a Synodal Church going out to the peripheries. Reflexiones y propuestas pastorales de la Primera Asamblea Eclesial de América Latina y El Caribe*, Bogotá, CELAM, 2022, 133.

⁸ Cf. S. MAZZOLINI, *The Church is essentially missionary*, Rome, LEG, 1999, 102-111 y 232-251. ⁹ Cf. S. DIANICH, *Chiesa estroversa*, Milan, Paulines, 1987, 114.

2. Duch Święty "każdemu z osobna udziela tak, jak chce" (1 Kor 12,11). "Wszystkim zaś objawia się Duch dla wspólnego dobra" (1 Kor 12,7). Ochrzczeni, zarówno mężczyźni, jak i kobiety, są powołani do dzielenia się darami i zadaniami w każdym Kościele lokalnym - diecezji lub eparchii - w poszczególnych kościołach na poziomie regionalnym, krajowym i kontynentalnym oraz w Kościele jako całości.
3. Podążając za Soborem Watykańskim II i papieżem Pawłem VI, papież Franciszek naucza, że cały Lud Boży musi głosić Ewangelię (EG 111-134; por. AG 35, EN 59)⁹. To, co należy do Ludu Bożego jako całości, odnosi się do każdej osoby w ramach Ludu Bożego. Ruch przechodzi od "my" do "ja": Kościół jest wspólnotowym podmiotem misji, a w nim każda osoba jest powołana do ewangelizacji. Każdy chrześcijanin może powiedzieć: "Biada mi, gdybym nie głosił Ewangelii!" (1 Kor 9, 16) i "Jestem misją" (EG 273). Jesteśmy misją, "zawsze jesteśmy uczniami-misjonarzami" (EG 119-121) i dlatego dzisiaj zastanawiamy się nad misją (B.2.1).
4. Chrzest i wiara ustanawiają powszechne powołanie do świętości i misji. Każdy chrześcijanin jest powołany do pełni miłości i głoszenia Ewangelii. Intensyfikacja współodpowiedzialności powinna pomóc nam dostrzec, jak charyzmaty świeckich wzbogacają wspólnoty chrześcijańskie i poprawiają życie ubogich; jak odtworzyć więzi wzajemności, wzajemności i komplementarności między mężczyznami i kobietami; jak uznać i promować godność kobiet w Kościele (B.2.2-3).
5. Dyskusja skoncentruje się na wymianie między osobami, wspólnotami, instytucjami i ruchami w Kościele lokalnym; oraz na trudnościach związanych z wyrażaniem posługi świeckich, osób życia konsekrowanego i szafarzy w Kościele służebnym (B.2.2). Istnieją różne rodzaje posług i szafarzy zakorzenionych w chrzcie. Stabilne: matki i ojcowie; spontaniczne: modlący się; uznane: wolontariusze Caritas lub śpiewacy liturgiczni; ustanowione: świeccy katecheci. Są też nowe: mój ojciec był szafarzem słuchania w swojej parafii. Przeanalizowane zostaną także posługi wyświęconych w kluczu misyjnym (B.2.4; B.2.5). Wszyscy możemy rozwijać się w nawróceniu pastoralnym.

3. Wymiana darów i zadań w służbie Ewangelii.

1. Konstytucja dogmatyczna *Lumen gentium*, mówiąc o katolickości, odnosi się do bogactwa kulturowego i różnorodności eklezjalnej. W tym kontekście rozważa wymianę między Kościołami. "Między wszystkimi częściami Kościoła pozostaje więź ścisłej komunii (*vincula intimae communionis*), dzięki której dzielą się one bogactwami duchowymi, pracą apostołską i środkami doczesnymi. Członkowie ludu Bożego są bowiem powołani do wspólnego dzielenia się tymi dobrami (*ad communicandum enim bona*), a w odniesieniu do każdego z Kościołów sprawdzają się

⁹ Cf. C. M. GALLI, "The Missionary People of God" in: G. TANGORRA (ed.), *The Church Mystery and Mission. Fifty years after "Lumen Gentium" (1964-2014)*, Vatican, Lateran University Press, 2016, 251-290.

słowa Apostoła: "Stosownie do daru, jaki każdy otrzymał, udzielajcie go sobie nawzajem jako dobrzy szafarze wielorakiej łaski Bożej"(123)". (LG 13c).

2. Łaska sprawia, że ewangelizowany staje się ewangelizatorem, a uczeń staje się misjonarzem. Starożytne kościoły przekazują wiarę i tworzą nowe kościoły, które, gdy rosną, dają ze swojego ubóstwa i stają się kościołami siostrzanymi. Wielu imigrantów staje się spontanicznymi misjonarzami i pomaga ożywić wiarę. Wnoszą nie tylko swoje ubóstwo, potrzeby i grzechy, ale także bogactwo, wartości, cnoty, a zwłaszcza wiarę, która może stanowić cenny wkład ewangelizacyjny.

wszyscy, którzy uwierzyli, byli razem i mieli wszystko wspólne

3. Wspólnota dóbr należy do stylu życia odzwierciedlonego w streszczeniach Dziejów Apostolskich: "Trwali oni w nauce Apostołów i we wspólnocie (*koinonia*), w łamaniu chleba i w modlitwach. (...) Ci wszyscy, co uwierzyli, przebywali razem i wszystko mieli wspólne. Sprzedawali majątki i dobra i rozdzielali je każdemu według potrzeby." (Dz 2,42-47). Sobór nazywa rzeczy wspólne *dona et bona*. *Lumen Gentium* 13 wymienia trzy grupy dóbr: bogactwa duchowe (*divitias spirituales*), pracowników apostolskich (*operarios apostolicos*) i środki materialne (*temporalia subsidia*). Razem tworzą one wielopostaciową łaskę Bożą.

4. Bogactwa duchowe obejmują Bożą samo-komunikację, Ciało Chrystusa, życie Ducha, Słowo, łaskę i Kościół. Dobra te tworzą *communio sanctorum*. Ta formuła Credo ma dwa powiązane ze sobą znaczenia: komunია wśród świętych ludzi (*sancti*) i w świętych rzeczach (*sancta*)¹⁰. Eucharystia jest komunią i uczestnictwem. "Ponieważ jeden jest chleb, przeto my, liczni, tworzymy jedno Ciało. Wszyscy bowiem bierzemy z tego samego chleba" (1 Kor 10,17). Bogactwa duchowe obejmują skarby Ludu Bożego: objawienie, miłość, świętość, mądrość, liturgię, duchowość, kulturę, sztukę, głoszenie kerygmatu, teologię itd.

5. Pracownik apostolski jest ewangelizowanym ewangelizatorem. Pierwszym dobrem, którym się dzieli, jest jego osoba, ponieważ miłość jest darem z siebie. Święty Paweł mówi: "Będąc tak pełni życzliwości dla was, chcieliśmy wam dać nie tylko naukę Bożą, lecz nadto dusze nasze, tak bowiem staliście się nam drodzy" (1 Tes 2,8). Talenty to dary, które dojrzewają dla innych (Mt 23,14-30). Czas to życie, które damy jako pracownicy pierwszej lub ostatniej godziny (Mt 20:1-16).

6. "Jeden duch i jedno serce ożywiały wszystkich wierzących. Żaden nie nazywał swoim tego, co posiadał, ale wszystko mieli wspólne" (Dz 4,32). Jeśli dzielimy się darami duchowymi, jak możemy nie dzielić się dobrami materialnymi? „[One] bowiem uznały za stosowne zebrać składkę na rzecz świętych w Jerozolimie. Uznały za stosowne, bo i są ich dłużnikami. Jeżeli bowiem poganie otrzymali udział w ich dobrach duchowych powinni im za to służyć pomocą doczesną" (Rz 15,26-27). Na

¹⁰ Los fieles (*sancti*) se alimentan con el Cuerpo y la Sangre de Cristo (*sancta*) para crecer en la comunión con el Espíritu Santo (*koinônia*) y comunicarla al mundo" (*Catecismo de la Iglesia Católica*, 948).

konferencji w Aparecida dyrektorzy Adveniat i Misereor, którzy bardzo pomagają naszym kościołom, podziękowali nam za żywotność wiary i miłość do ubogich.

7. Jak dzielić się darami i zadaniami? "Darmo otrzymaliście, darmo dawajcie" (Mt 10, 8). Misja służy darowi spotkania z Chrystusem poprzez obfitość, świadectwo, głoszenie i przyciąganie.

Boża miłość jest o wiele większa (*pollô mallon*) niż grzech: "Jeżeli bowiem przestępstwo jednego sprowadziło na wszystkich śmierć, to o ileż obficie spłynęła na nich wszystkich łaska i dar Boży, łaskawie udzielony przez jednego Człowieka, Jezusa Chrystusa" (Rz 5,15). Paweł zmodyfikował czasownik "obfitować" (*perisseuo*) i dodał przedrostek "super" (*hyper*), tworząc czasownik "obfitować". Tam, gdzie wzmożł się grzech, obfitowała łaska (por. Rz 5,17). Logika "o wiele więcej" rodzi nadzieję¹¹.

Z tą nadzieją gorąco tego pragnę, aby dzięki działaniu Ducha Świętego, wszędzie tam, gdzie obfituje komunია, synodalność mogła obfitować, a tam, gdzie obfituje synodalność, misja mogła obfitować.

¹¹ Cf. P. RICOEUR, *Introducción a la simbólica del mal*, Buenos Aires, La Aurora, 1976, 141-165.